Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

26 ianuarie 2017 *

„Recurs — Înțelegeri — Piețele belgiană, germană, franceză, italiană, neerlandeză și austriacă ale produselor și accesoriilor pentru baie — Coordonarea prețurilor de vânzare și schimbul de informații comerciale sensibile — Regulamentul (CE) nr. 1/2003 — Articolul 23 alineatul (2) — Plafon de 10 % din cifra de afaceri — Orientările privind calcularea amenzilor din 2006 — Principiul neretroactivității — Exercitarea competenței de fond — Durată excesivă a procedurii”

În cauza C-604/13 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 25 noiembrie 2013,

Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG, cu sediul în Iserlohn (Germania), reprezentată de H. Janssen și de T. Kapp, Rechtsanwälte,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de F. Castillo de la Torre și de L. Malferrari, în calitate de agenți, asistați de A. Böhlke, Rechtsanwalt, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

Consiliul Uniunii Europene,

intervenient în primă instanță,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei întâi, doamna M. Berger și domnii E. Levits, S. Rodin (raportor) și F. Biltgen, judecători,

avocat general: M. Wathelet,

grefier: K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 septembrie 2015,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 16 septembrie 2013, Dornbracht/Comisia (T-386/10, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2013:450), prin care acesta a respins acțiunea sa având ca obiect anularea Deciziei C(2010) 4185 final a Comisiei din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie) (denumită în continuare „decizia în litigiu”) în măsura în care o privește sau, cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată în această decizie.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1/2003

2 Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167) prevede la articolul 23 alineatele (2) și (3):

„(2) Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [101] sau articolul [102 TFUE] […]

[…]

Pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[…]

(3) La stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.”

Orientările din 2006

3 Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”) arată la punctul 2 că, în ceea ce privește stabilirea amenzilor, „Comisia trebuie să țină seama de durata și gravitatea încălcării” și că „amenda aplicată nu trebuie să depășească limitele indicate la articolul 23 alineatul (2) al doilea și al treilea paragraf din [Regulamentul nr. 1/2003]”.

4 Punctele 19, 21, 23 și 37 din Orientările din 2006 prevăd:

„19. Cuantumul de bază al amenzii este legat de o proporție din valoarea vânzărilor, determinată în funcție de gradul de gravitate a încălcării, multiplicată cu numărul de ani în cursul cărora a avut loc încălcarea.

[…]

21. Ca regulă generală, proporția din valoarea vânzărilor luată în calcul se fixează la un nivel de maximum 30 %.

[…]

23. Acordurile […] orizontale de stabilire a prețurilor […], care sunt în general secrete, se numără, prin însăși natura lor, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței. În temeiul politicii din domeniul concurenței, acestea trebuie să fie sever sancționate. În consecință, proporția din vânzări luată în calcul pentru astfel de încălcări se situează, în general, la limita superioară a intervalului.

[…]

37. Cu toate că prezentele orientări prezintă metodologia generală de stabilire a amenzilor, particularitățile unei cauze date sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica abaterea Comisiei de la această metodologie sau de la limitele fixate la punctul 21.”

Istoricul litigiului și decizia în litigiu

5 Istoricul litigiului a fost descris la punctele 1-29 din hotărârea atacată și poate fi rezumat după cum urmează.

6 Recurenta este o societate de drept german care fabrică printre altele robinete.

7 La 15 iulie 2004, Masco Corp. și filialele sale, printre care Hansgrohe AG, care produce robinete, și Hüppe GmbH, care produce cabine de duș, au informat Comisia despre existența unei înțelegeri în sectorul produselor și accesoriilor pentru baie și au solicitat să beneficieze de imunitate la amenzi în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3) sau, cu titlu subsidiar, de o reducere a cuantumului amenzilor care le puteau fi aplicate.

8 La 9 și la 10 noiembrie 2004, Comisia a efectuat inspecții inopinate în incintele mai multor societăți și asociații naționale profesionale care operau în sectorul produselor și accesoriilor pentru baie. După ce a adresat, între 15 noiembrie 2005 și 16 mai 2006, solicitări de informații societăților și asociațiilor menționate, inclusiv reclamanta, la 26 martie 2007 Comisia a adoptat o comunicare privind obiecțiunile. Aceasta a fost notificată printre altele recurentei.

9 În urma unei audieri desfășurate între 12 și 14 noiembrie 2007, a transmiterii, la 9 iulie 2009, a unei scrisori de prezentare a faptelor și, ulterior, a unor cereri de informații suplimentare adresate, printre alții, recurentei, Comisia a adoptat la 23 iunie 2010 decizia în litigiu. Prin această decizie a constatat existența unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, vol. 11/53, p. 4), în sectorul produselor și accesoriilor pentru baie. Această încălcare, la care ar fi participat 17 întreprinderi, s-ar fi desfășurat în diferite perioade cuprinse între 16 octombrie 1992 și 9 noiembrie 2004 și ar fi luat forma unui ansamblu de acorduri anticoncurențiale sau de practici concertate pe teritoriile belgian, german, francez, italian, neerlandez și austriac. Produsele vizate de înțelegere ar fi produsele și accesoriile pentru baie care aparțin uneia dintre următoarele trei subgrupe de produse: robinete, cabine de duș și accesorii pentru acestea, precum și produse ceramice.

10 În ceea ce o privește mai precis pe recurentă, care fabrică articole care aparțin primei dintre aceste trei subgrupe de produse, Comisia a constatat, la articolul 1 alineatul (2) din decizia în litigiu, că încălcarea consta în participarea, de la 6 martie 1998 până la 9 noiembrie 2004, la un acord continuu sau la practici concertate în sectorul produselor și accesoriilor pentru baie pe teritoriile german și austriac.

11 Pentru acest motiv, Comisia a aplicat, la articolul 2 alineatul (6) din decizia în litigiu, o amendă în cuantum de 12 517 671 de euro recurentei.

12 Pentru calcularea acestei amenzi, Comisia s-a întemeiat pe Orientările din 2006, în special pe punctele 20-24.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

13 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 8 septembrie 2010, Aloys F. Dornbracht a formulat o acțiune în anulare împotriva deciziei în litigiu în fața Tribunalului, invocând opt motive.

14 Primul motiv era întemeiat pe o eroare de apreciere săvârșită de Comisie, în raport cu articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, la constatarea încălcării reproșate și la stabilirea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată, al doilea, pe nerespectarea articolului 23 alineatul (3) din acest regulament, care rezultă din aplicarea eronată a plafonului de 10 % prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din regulamentul menționat, al treilea, pe neluarea în considerare a caracterului individual propriu al participării recurentei la încălcarea constatată, cu nerespectarea principiului egalității de tratament, al patrulea, pe neluarea în considerare a altor decizii adoptate anterior de Comisie, cu nerespectarea principiului egalității de tratament, al cincilea, pe neluarea în considerare a capacităților economice limitate ale recurentei, cu nerespectarea principiului proporționalității, al șaselea, pe nerespectarea principiului neretroactivității care rezultă din aplicarea Orientărilor din 2006, al șaptelea, pe faptul că articolul 23 alineatul (3) din același regulament încalcă principiul legalității infracțiunilor și a pedepselor și, al optulea, pe nelegalitatea Orientărilor din 2006, întrucât acordă Comisiei o putere de apreciere prea largă.

15 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în întregime.

Concluziile părților în fața Curții

16 Recurenta solicită Curții:

— anularea hotărârii atacate;

— anularea deciziei în litigiu în măsura în care o privește;

— în subsidiar, reducerea în mod adecvat a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată în decizia în litigiu și

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

17 Comisia solicită Curții:

— respingerea recursului și

— obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

18 În susținerea recursului, recurenta invocă șase motive. Primul motiv este întemeiat pe o încălcare atât a articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, cât și a principiilor legalității infracțiunilor și a pedepselor, egalității de tratament și proporționalității, care ar rezulta din aplicarea eronată a plafonului prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din acest regulament. Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta critică hotărârea atacată întrucât Tribunalul ar fi înlăturat în mod eronat excepția de nelegalitate a Orientărilor din 2006. Al treilea motiv se întemeiază pe faptul că Tribunalul nu ar fi sancționat încălcarea de către Comisie a punctului 37 din Orientările din 2006. Prin intermediul celui

de al patrulea motiv, recurenta invocă o încălcare a principiului neretroactivității care rezultă din aplicarea în speță a Orientărilor din 2006. Al cincilea motiv este întemeiat pe erori de drept săvârșite la calculul cuantumului amenzii care i-a fost aplicată. În sfârșit, al șaselea motiv se întemeiază pe o încălcare a principiului duratei rezonabile a procedurii.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe aplicarea eronată a limitei de 10 % prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003

Argumentația părților

19 Prin intermediul primului motiv, îndreptat împotriva punctelor 213-227 din hotărârea atacată, recurenta reproșează Tribunalului că a încălcat articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, precum și principiile legalității infracțiunilor și a pedepselor, egalității de tratament și proporționalității atunci când a considerat că limita de 10 % prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din acest regulament impune un plafon care nu se aplică decât cuantumului final al amenzii, negând astfel caracterul nelegal al stabilirii cuantumului amenzii aplicate în speță de Comisie și plasându-se în imposibilitatea de a-l reduce. Astfel, o asemenea interpretare ar determina aplicarea în cvasitotalitatea cazurilor a unei amenzi într-un cuantum reprezentând 10 % din cifra de afaceri totală a întreprinderii vizate, indiferent de gravitatea și de durata încălcării în cauză.

20 Referindu-se printre altele la o decizie a Kartellsenat a Bundesgerichtshof (camera competentă în materie de înțelegeri a Curții Federale de Justiție, Germania), recurenta susține că limita de 10 % prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din regulamentul menționat nu impune un astfel de plafon, ci ar stabili nivelul superior al intervalului amenzilor aplicate, care nu ar trebui să fie utilizat decât pentru încălcările cele mai grave. O asemenea abordare ar permite o luare în considerare adecvată a gravității și a duratei unei încălcări, după cum este prevăzut la articolul 23 alineatul (3) din același regulament.

21 Potrivit Comisiei, primul motiv trebuie respins ca fiind inadmisibil sau în orice caz, ca fiind nefondat.

Aprecierea Curții

22 În măsura în care, pe de o parte, prin intermediul primului motiv, recurenta reproșează în esență Tribunalului că a realizat o interpretare eronată a articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 considerând că acesta impune un plafon, trebuie constatat că, fără a adopta un asemenea motiv, Tribunalul a arătat în mod întemeiat, la punctul 216 din hotărârea atacată, că reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că numai cuantumul final al amenzii aplicate trebuie să respecte limita maximă de 10 % din cifra de afaceri prevăzută de această dispoziție, iar aceasta nu interzice Comisiei să ajungă, în cursul diferitor etape ale calculării amenzii, la un cuantum intermediar superior acestei limite, în măsura în care cuantumul final al amenzii nu depășește limita menționată (a se vedea în special Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 277 și 278, Hotărârea din 29 iunie 2006, SGL Carbon/Comisia, C-308/04 P, EU:C:2006:433, punctul 82, precum și Hotărârea din 12 iulie 2012, Cetarsa/Comisia, C-181/11 P, nepublicată, EU:C:2012:455, punctul 80).

23 Pe de altă parte, în ceea ce privește criticile întemeiate pe încălcarea de către Tribunal a articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003 și, prin urmare, a principiilor legalității infracțiunilor și a pedepselor, egalității de tratament și proporționalității pentru motivul că acesta nu ar fi luat în considerare în mod adecvat gravitatea și durata încălcărilor, trebuie amintit că reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că faptul că, din cauza aplicării limitei de 10 % din cifra de afaceri prevăzute la articolul 23 alineatul (2) al doilea paragraf din acest regulament, anumiți factori precum gravitatea și durata încălcării nu se reflectă în mod efectiv în cuantumul amenzii aplicate nu reprezintă decât o simplă consecință a aplicării acestei limite superioare cuantumului final (a se vedea

în special Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 279, precum și Hotărârea din 12 iulie 2012, Cetarsa/Comisia, C-181/11 P, nepublicată, EU:C:2012:455, punctul 81).

24 Astfel, limita superioară menționată urmărește evitarea aplicării unor amenzi în privința cărora se poate prevedea că întreprinderile, având în vedere dimensiunea lor, determinată de cifra lor de afaceri globală, chiar și în mod aproximativ și imperfect, nu vor fi în măsură să le plătească (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 280, precum și Hotărârea din 12 iulie 2012, Cetarsa/Comisia, C-181/11 P, nepublicată, EU:C:2012:455, punctul 82).

25 Așadar, este vorba despre o limită, aplicabilă în mod uniform tuturor întreprinderilor și structurată în funcție de dimensiunea fiecăreia dintre ele, prin care se urmărește evitarea unor amenzi având un nivel excesiv și disproporționat. Această limită superioară are, așadar, un obiectiv distinct și autonom în raport cu cel referitor la criteriile privind gravitatea și durata încălcării (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 281 și 282, precum și Hotărârea din 12 iulie 2012, Cetarsa/Comisia, C-181/11 P, nepublicată, EU:C:2012:455, punctul 83).

26 În consecință, argumentele întemeiate pe insuficienta luare în considerare a gravității și a duratei încălcărilor din cauza aplicării limitei maxime prevăzute la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 trebuie să fie respinse.

27 În aceste condiții, primul motiv trebuie să fie respins ca fiind neîntemeiat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe excepția de nelegalitate a Orientărilor din 2006

Argumentația părților

28 Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta arată că Tribunalul a încălcat articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003 respingând excepția de nelegalitate a Orientărilor din 2006 întemeiată pe faptul că acestea nu iau în considerare criteriile de durată și de gravitate a încălcării săvârșite de întreprinderi „monoprodus”.

29 În această privință, făcând trimitere la argumentele expuse în cererea introductivă în primă instanță, recurenta susține că Orientările din 2006 sunt nelegale din motivele că încalcă principiile legalității și securității juridice și că, în orice caz, nu este prevăzută în cuprinsul lor nicio dispoziție specială referitoare la întreprinderile „monoprodus”.

30 Recurenta arată că, contrar Liniilor directoare privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolul 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „Liniile directoare din 1998”), cele din 2006 conduc în general la depășirea limitei de 10 %, în special în cazul întreprinderilor „monoprodus” nediversificate. Aplicarea metodei de calcul al amenzilor descrise de Orientările din 2006 ar determina neluarea în considerare, așadar, în mod adecvat a criteriilor de durată și de gravitate a încălcărilor săvârșite de aceste întreprinderi, la care face trimitere articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003. Aplicarea cvasisistematică de sancțiuni care se ridică la 10 % din cifra de afaceri ar încălca și principiul egalității de tratament.

31 Potrivit Comisiei, al doilea motiv trebuie să fie respins ca fiind inadmisibil sau, în orice caz, ca fiind nefondat.

Aprecierea Curții

32 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, rezultă din articolul 256 TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea sau din ordonanța a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere. Nu îndeplinește această cerință de motivare care rezultă din respectivele dispoziții recursul care, fără a cuprinde cel puțin o argumentare prin care să se urmărească în mod precis identificarea erorii de drept care ar vicia hotărârea atacată, se limitează la reproducerea textuală a motivelor și a argumentelor care au fost deja prezentate în fața Tribunalului, inclusiv cele care erau întemeiate pe fapte respinse în mod expres de această instanță. Astfel, un asemenea recurs constituie în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții (a se vedea în special Hotărârea din 30 iunie 2005, Eurocermex/OAPI, C-286/04 P, EU:C:2005:422, punctele 49 și 50, precum și Hotărârea din 12 septembrie 2006, Reynolds Tobacco și alții/Comisia, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punctele 49 și 50).

33 Or, trebuie să se constate că al doilea motiv invocat de recurentă, întrucât critică Tribunalul că a înlăturat excepția de nelegalitate a Orientărilor din 2006, nu face decât să reia argumentele deja invocate în primă instanță.

34 În consecință, acest motiv trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe faptul că Comisia, stabilind sume forfetare, nu ar fi ținut seama de participarea individuală a recurentei, cu încălcarea principiului egalității de tratament

35 Prin intermediul celui de al treilea motiv invocat în susținerea recursului, recurenta critică Tribunalul în esență că a săvârșit o eroare de drept la examinarea exercitării de către Comisie a puterii sale de apreciere în stabilirea amenzilor descrisă la punctul 37 din Orientările din 2006.

36 Or, trebuie să se constate că recurenta, prin intermediul acestui motiv, nu identifică punctele din hotărârea atacată care ar fi afectate de o asemenea eroare.

37 În consecință, în temeiul jurisprudenței citate la punctul 32 din prezenta hotărâre, acest motiv trebuie de asemenea să fie respins ca fiind inadmisibil.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului neretroactivității

Argumentația părților

38 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurenta critică Tribunalul că, în special la punctele 87 și 90 din hotărârea atacată, a încălcat principiul neretroactivității considerând ca fiind legal calculul amenzii de către Comisie pe baza Orientărilor din 2006, deși încălcarea reproșată a fost săvârșită sub imperiul Liniilor directoare din 1998.

39 În această privință, recurenta subliniază că, desigur, în Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 231), Curtea a decis că Comisia putea, fără a încălca principiul neretroactivității, să calculeze cuantumul amenzii pe baza Liniilor directoare din 1998, deși acestea au fost adoptate după săvârșirea încălcării în discuție în această cauză, din moment ce liniile directoare menționate și noua metodă de calcul pe care o conțineau erau previzibile în mod rațional în momentul acelei săvârșiri. Cu toate acestea, potrivit recurentei, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, nu existau, la momentul la

care a fost săvârșită încălcarea, orientări, astfel încât întrebarea care se punea era dacă amenda trebuia sau nu trebuia să fie calculată pe baza noilor linii directoare, adoptate pentru prima oară de Comisie în anul 1998. Or, contrar celor estimate de Tribunal în hotărârea atacată, această situație ar trebui să fie distinsă de cea în care erau aplicabile anumite orientări la momentul la care a fost săvârșită încălcarea, dar au fost înlocuite sau modificate de noi orientări după această săvârșire. În această ultimă situație s-ar pune întrebarea care dintre orientări, și anume cele vechi sau cele noi, trebuie aplicate pentru calcularea cuantumului amenzii. Aplicarea de către Tribunal a soluției reținute în Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408), în această a doua situație ar fi contrară principiilor egalității de tratament și protecției încrederii legitime.

40 În orice caz, dacă orientările ar putea fi modificate în orice moment cu efect retroactiv, cum ar fi apreciat Tribunalul, acestea nu ar putea îndeplini funcția de a asigura securitatea juridică a întreprinderilor, care le este încredințată potrivit jurisprudenței Curții.

41 Comisia solicită respingerea celui de al patrulea motiv. Susține în special că aplicarea eficace a normelor Uniunii în materie de concurență impune ca această instituție să poată în orice moment să adapteze nivelul amenzilor la nevoile acestei politici.

Aprecierea Curții

42 Trebuie arătat că rezultă dintr-o jurisprudență consacrată că aplicarea, pentru calculul amenzilor stabilite pentru încălcări în materie de concurență, a unor noi orientări, precum cele din 2006, și în special a unei noi metode de calcul al cuantumului amenzii pe care ar conține-o aceste orientări, chiar pentru încălcări săvârșite anterior adoptării sau modificării orientărilor menționate, nu încalcă principiul neretroactivității din moment ce aceste noi orientări și această metodă erau previzibile în mod rezonabil la momentul la care au fost săvârșite încălcările în cauză (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 217, 218, și 227-232, Hotărârea din 18 mai 2006, Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, C-397/03 P, EU:C:2006:328, punctul 25, Hotărârea din 18 iulie 2013, Schindler Holding și alții/Comisia, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punctul 75, precum și Hotărârea din 14 septembrie 2016, Ori Martin și SLM/Comisia, C-490/15 P și C-505/15 P, nepublicată, EU:C:2016:678, punctele 82-94).

43 Prin faptul că a reținut, la punctul 90 din hotărârea atacată, că Comisia nu a încălcat principiul neretroactivității aplicând Orientările din 2006 pentru calcularea amenzii care sancționează încălcarea săvârșită de recurentă înainte de adoptarea lor, Tribunalul nu a săvârșit, în consecință, nicio eroare de drept.

44 Prin urmare, al patrulea motiv trebuie să fie respins ca nefiind fondat.

Cu privire la al cincilea motiv, referitor la erori de drept săvârșite la calcularea cuantumului amenzii

Argumentația părților

45 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, care conține trei aspecte, recurenta arată că Tribunalul a săvârșit erori de drept la calcularea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată.

46 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, recurenta susține, în primul rând, că, după ce a considerat, la punctele 165-168 din hotărârea atacată, că Comisia ar fi trebuit, în stadiul calculării cuantumului amenzii aplicate recurentei, să țină seama de faptul că sfera geografică a încălcării se întindea la teritoriul a două state membre, iar nu a șase state membre, Tribunalul nu putea să rețină,

la punctele 249 și 250 din hotărârea atacată, aceiași coeficienți „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” precum cei stabiliți de Comisie în decizia în litigiu și cei aplicați altor membri ai prezentei înțelegeri care au participat la încălcare în trei până la șase state membre. Astfel, procedând în acest mod, Tribunalul nu ar fi individualizat în final pedepsele aplicate întreprinderilor în cauză.

47 În al doilea rând, Tribunalul ar fi săvârșit, la punctul 249 din hotărârea atacată, o eroare de apreciere ținând seama de durata încălcării în cadrul aprecierii gravității acesteia, deși ar fi convenit să ia în considerare gravitatea și durata încălcării în mod distinct. Procedând astfel, Tribunalul ar fi atribuit o importanță excesivă criteriului duratei încălcării.

48 În al treilea rând, elementele luate în considerare de Tribunal pentru stabilirea cuantumului amenzii aplicate nu ar figura în hotărârea atacată, împiedicând orice control al acestui cuantum, astfel încât hotărârea atacată ar fi afectată de un viciu de motivare.

49 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al cincilea motiv, recurenta critică Tribunalul pentru că nu a evidențiat mai multe erori de apreciere săvârșite de Comisie și nu a luat în considerare anumite elemente pentru stabilirea cuantumului amenzii, printre care faptul că produsele recurentei care au făcut obiectul încălcării aparțineau numai uneia dintre cele trei grupe de produse vizate de acordurile în cauză. Astfel, Tribunalul ar fi trebuit, la punctele 168-179 din hotărârea atacată, să țină seama de faptul că intensitatea unei încălcări ar fi mai mică atunci când întreprinderea nu participă la aceasta decât pentru produse aparținând numai uneia dintre cele trei grupe vizate. În plus, constatarea, la punctul 114 din hotărârea atacată, potrivit căreia recurenta ar fi contestat tardiv că a avut cunoștință de faptul că încălcarea privea trei grupe de produse ar fi inexactă.

50 Prin intermediul celui de al treilea aspect al motivului menționat, care vizează punctele 192-200 din hotărârea atacată, recurenta reproșează Tribunalului că, contrar cerințelor Liniilor directoare din 1998, nu a ținut seama de faptul că aceasta nu a jucat decât un rol pasiv în realizarea încălcării.

51 Comisia contestă temeinicia celui de al cincilea motiv.

Aprecierea Curții

52 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că sistemul de control jurisdicțional al deciziilor Comisiei privind procedurile de aplicare a articolelor 101 și 102 TFUE constă într-un control al legalității actelor instituțiilor prevăzut la articolul 263 TFUE, care poate fi completat, în aplicarea articolului 261 TFUE și la cererea reclamanților, prin exercitarea de către Tribunal a unei competențe de fond în ceea ce privește sancțiunile aplicate de Comisie în acest domeniu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 42, precum și Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 71).

53 Întinderea acestei competențe de fond a Tribunalului este strict limitată, spre deosebire de controlul legalității prevăzut la articolul 263 TFUE, la stabilirea cuantumului amenzii. Ea privește numai aprecierea de către acesta a amenzii aplicate de Comisie, cu excluderea oricărei modificări a elementelor constitutive ale încălcării constatate în mod legal de Comisie în decizia cu care este sesizat Tribunalul (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctele 76 și 77).

54 Astfel, al cincilea motiv, în măsura în care se referă la erori de drept pe care Tribunalul le-ar fi săvârșit la calcularea cuantumului amenzii impuse recurentei, se referă la exercitarea de către acesta a competenței sale de fond pentru stabilirea acestei amenzi, în special la punctele 244-251 din hotărârea atacată.

– Cu privire la al doilea și la al treilea aspect ale celui de al cincilea motiv

55 În ceea ce privește al doilea și la al treilea aspect ale celui de al cincilea motiv, care trebuie analizate în primul rând și prin care recurenta reproșează Tribunalului că nu a luat în considerare, în scopul stabilirii cuantumului amenzii, împrejurările potrivit cărora ea nu ar fi participat la încălcare decât pentru produse aparținând doar uneia dintre cele trei grupe de produse în cauză și nu ar fi jucat decât un rol pasiv în realizarea acesteia, este necesar să se arate că, în cadrul controlului legalității deciziei în litigiu, în special la punctele 114, 169-173 și 192-200 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins argumentele recurentei întemeiate pe aceste împrejurări.

56 Rezultă că Tribunalul nu poate fi criticat că nu a apreciat împrejurările menționate atunci când, în exercitarea competenței sale de fond, a determinat cuantumul amenzii care trebuie aplicată.

57 În orice caz, în măsura în care al cincilea motiv, analizat în privința celui de al doilea și a celui de al treilea aspect, privește constatările operate de Tribunal în cadrul controlului său referitor la legalitatea deciziei în litigiu care se încheie cu respingerea argumentației recurentei privind aceleași împrejurări, el nu poate fi primit.

58 Astfel, în ceea ce privește, în primul rând, argumentul dezvoltat în cadrul celui de al doilea aspect al acestui motiv, întemeiat pe eroarea de apreciere pe care Tribunalul ar fi săvârșit-o în privința grupelor de produse la care se raporta încălcarea reproșată recurentei, trebuie arătat, astfel cum Tribunalul a expus la punctul 51 din hotărârea atacată, că, conform articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, în versiunea în vigoare la data hotărârii atacate, obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate constituie două indicații esențiale care trebuie să figureze în cererea de sesizare și că, în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Pe parcursul procesului, invocarea de motive noi este interzisă, cu excepția cazului în care acestea se bazează pe elemente de fapt și de drept care au apărut în cursul procedurii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 noiembrie 2009, SGL Carbon/Comisia, C-564/08 P, nepublicată, EU:C:2009:703, punctul 21, și Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 38). Or, după cum a constatat Tribunalul, recurenta nu a contestat că a avut cunoștință de faptul că încălcarea privea cele trei subgrupe de produse decât în memoriul său în replică în fața Tribunalului și acest argument nu constituia o dezvoltare a unei critici formulate în cererea introductivă în primă instanță. Prin urmare, în mod întemeiat Tribunalul l-a respins ca fiind tardiv, la punctele 53, 54, 114 și 171 din hotărârea atacată.

59 În aceste condiții, recurenta nu poate invoca un asemenea argument în stadiul de recurs la Curte.

60 În măsura în care, prin al doilea aspect al celui de al cincilea motiv, recurenta susține că Tribunalul ar fi trebuit să ia în considerare faptul că activitatea sa se limita numai la una dintre cele trei subgrupe de produse, este suficient să se constate că Tribunalul a ținut efectiv seama de aceasta. Astfel, la punctul 154 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că această împrejurare a fost luată în considerare de Comisie la stabilirea valorii vânzărilor care a servit drept bază pentru calculul amenzii.

61 Prin urmare, al doilea aspect al celui de al cincilea motiv de recurs este în parte inadmisibil și în parte nefondat.

62 În al doilea rând, în ceea ce privește critica formulată în cadrul celui de al treilea aspect al acestui motiv, potrivit căreia Tribunalul nu ar fi acționat în consecință în raport cu rolul exclusiv pasiv pe care recurenta l-ar fi jucat la stabilirea amenzii aplicate, trebuie constatat că această critică se bazează pe premisa că Liniile directoare din 1998, iar nu Orientările din 2006, trebuiau să se aplice în speță. Or, din moment ce Comisia a aplicat în speță Orientările din 2006, din care Tribunalul a decis să se inspire la punctul 246 din hotărârea atacată, iar acestea nu prevăd să se ia în considerare rolul exclusiv pasiv sau exterior în realizarea încălcării sancționate, critica menționată trebuie să fie respinsă.

63 Astfel, Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 194 din hotărârea atacată, că rolul exclusiv pasiv sau exterior al unei întreprinderi nu mai constituie o circumstanță atenuantă potrivit orientărilor menționate și a constatat, la punctul 197 din această hotărâre, că, în raport cu punctul 29 a treia liniuță din aceleași orientări, pentru a beneficia de circumstanțe atenuante, recurenta ar fi trebuit să probeze că s-a sustras de la aplicarea acordurilor privind încălcarea în cauză, ceea ce ea nu a făcut însă.

64 Rezultă din ceea ce precedă că al treilea aspect al celui de al cincilea motiv este nefondat.

– Cu privire la primul aspect al celui de al cincilea motiv

65 Referitor, în primul rând, la argumentele recurentei întemeiate pe erori de apreciere săvârșite de Tribunal în ceea ce privește în special sfera geografică a încălcării atunci când a stabilit, exercitându-și competența de fond, cuantumul amenzii, trebuie amintit de la bun început că Tribunalul este singurul competent să controleze modalitatea în care Comisia a apreciat în fiecare caz concret gravitatea comportamentelor ilicite. În cadrul recursului, controlul Curții are ca obiect, pe de o parte, să examineze în ce măsură Tribunalul a luat în considerare în mod corect din punct de vedere juridic toți factorii esențiali pentru aprecierea gravității unui anumit comportament în lumina articolului 101 TFUE și a articolului 23 din Regulamentul nr. 1/2003 și, pe de altă parte, să verifice dacă Tribunalul a răspuns corespunzător cerințelor legale tuturor argumentelor invocate în susținerea cererii de anulare a amenzii sau de reducere a cuantumului acesteia (a se vedea în special Hotărârea din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, EU:C:1998:608, punctul 128, Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 244, precum și Hotărârea din 5 decembrie 2013, Solvay Solexis/Comisia, C-449/11 P, nepublicată, EU:C:2013:802, punctul 74).

66 În schimb, trebuie amintit că nu este de competența Curții, atunci când se pronunță asupra unor chestiuni de drept în cadrul unui recurs, să substituie, pentru motive de echitate, aprecierea Tribunalului cu propria apreciere, atunci când acesta se pronunță, în exercitarea competenței sale de fond, asupra cuantumului amenzilor aplicate unor întreprinderi ca urmare a încălcării de către acestea a dreptului Uniunii (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 245, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Gosselin Group/Comisia, C-429/11 P, nepublicată, EU:C:2013:463, punctul 87).

67 Pe de altă parte, trebuie amintit de asemenea că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, pentru stabilirea cuantumurilor amenzilor trebuie să se țină seama de durata încălcării și de toate elementele de natură să intre în aprecierea gravității acesteia (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 240, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 98).

68 Printre elementele de natură să intre în aprecierea gravității încălcărilor figurează comportamentul fiecăreia dintre întreprinderi, rolul avut de fiecare dintre acestea în instituirea înțelegerii, beneficiul pe care l-au putut obține din aceasta, dimensiunea întreprinderilor și valoarea mărfurilor în discuție, precum și riscul pe care încălcările de acest tip îl reprezintă pentru obiectivele Uniunii Europene (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 242, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 100).

69 În speță, în ceea ce privește aplicarea de către Tribunal a coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” identici cu cei stabiliți de Comisie în decizia în litigiu, la rata de 15 % fiecare, deși Tribunalul a reținut că sfera geografică a încălcării se întindea la două, iar nu la șase, state membre, trebuie arătat că, după ce a constatat, la punctele 156-168 din hotărârea atacată, erorile săvârșite de Comisie în aprecierea acestei sfere geografice, Tribunalul a apreciat, în cadrul exercitării competenței

sale de fond, astfel cum reiese în special din cuprinsul punctelor 242 și 244-251 din această hotărâre, consecințele pe care trebuia să le deducă din erorile săvârșite de Comisie în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii aplicate.

70 Mai întâi, la punctul 246 din hotărârea atacată, Tribunalul a estimat că era adecvat în speță să se inspire din Orientările din 2006 pentru a recalcula cuantumul amenzii.

71 În continuare, la punctul 247 din această hotărâre, Tribunalul a considerat că erorile de apreciere săvârșite de Comisie, care constau în faptul că a stabilit la 15 % coeficienții „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” pe baza unei sfere geografice a încălcării care acoperea teritoriul a șase state membre, impuneau numai ca acesta să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere în ceea ce privește stabilirea acestor coeficienți, în special în raport cu sfera geografică a încălcării, care trebuia să fie limitată la teritoriul a două state membre. Având în vedere punctele 57-64 din prezenta hotărâre, în mod întemeiat Tribunalul, în acest scop, nu a ținut seama, în schimb, de susținerea recurentei potrivit căreia încălcarea nu privea decât una dintre cele trei subgrupe de produse și de rolul pasiv al recurentei.

72 Or, pentru a calcula cuantumul amenzii aplicate, Tribunalul, la punctul 248 din hotărârea atacată, a considerat că în mod întemeiat, la articolul 1 alineatul (2) și în considerentele (872) și (873) ale deciziei în litigiu, Comisia a apreciat că recurenta participase, între 6 martie 1998 și 9 noiembrie 2004, la o încălcare unică și continuă, constând într-o înțelegere secretă în scopul de a coordona creșterile viitoare de prețuri pentru cele trei subgrupe de produse în cauză, pe teritoriile german și austriac.

73 În sfârșit, la punctul 249 din hotărârea atacată, Tribunalul, având în vedere nu numai natura însăși a acestei încălcări, ci și sfera sa geografică, ce se întinde la teritoriul a două state membre, și durata sa lungă, a constatat că aceasta se număra printre cele mai grave și a considerat că, ținând seama de punctul 23 din Orientările din 2006, pentru o asemenea încălcare, o proporție din valoarea vânzărilor de 15 % corespundea unui minim.

74 În consecință, Tribunalul a considerat, la punctul 250 din hotărârea atacată, că era adecvată, pentru calcularea cuantumului de bază al amenzii aplicate recurentei, stabilirea la 15 % a fiecăruia dintre coeficienții „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară”.

75 Rezultă din ceea ce precedă că, contrar celor susținute de recurentă, Tribunalul a ținut seama de faptul că sfera geografică a încălcării nu se întindea decât la două state membre, iar nu la șase. Totuși, Tribunalul a estimat că, în pofida acestei sfere geografice mai limitate, o rată de 15 % era adecvată în special în raport cu natura încălcării. În această privință, trebuie subliniat că, ținând seama de punctul 23 din Orientările din 2006, din care Tribunalul a decis să se inspire în speță, coeficienți „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” la rata de 15 % se puteau justifica prin însăși natura încălcării în cauză, din moment ce aceasta se numără, după cum a arătat Tribunalul, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței în sensul punctului 23 din Orientările din 2006, și că o asemenea rată corespunde ratei celei mai scăzute din intervalul sancțiunilor prevăzut pentru astfel de încălcări în temeiul acestor orientări (în această privință a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctele 124 și 125, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 125). Prin urmare, recurenta reproșează Tribunalului în mod eronat că nu a ținut seama de sfera geografică a încălcării la stabilirea coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” și că a fixat acești coeficienți la 15 %.

76 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție pentru motivul că această rată este identică cu cea fixată pentru alte întreprinderi care au participat la încălcare pe o întindere geografică mai importantă decât cea reținută pentru recurentă, ceea ce, potrivit acesteia, ar fi contrar principiului egalității de tratament.

77 În această privință, trebuie astfel amintit că acest principiu constituie un principiu general al dreptului Uniunii, consacrat la articolele 20 și 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că principiul menționat impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea în special Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 51).

78 Respectarea principiului menționat se impune în special Tribunalului nu numai în cadrul exercitării controlului său cu privire la legalitatea deciziei Comisiei de aplicare a amenzilor, ci și în exercitarea competenței sale de fond. Astfel, exercitarea unei asemenea competențe nu poate da naștere, cu ocazia stabilirii cuantumului amenzilor aplicate, unei discriminări între întreprinderile care au participat la un acord sau la o practică concertată contrară articolului 101 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, Comisia/Parker Hannifin Manufacturing și Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punctul 77).

79 Or, astfel cum decurge din jurisprudența Curții, luarea în considerare, în temeiul aceluiași principiu, a unor diferențe între întreprinderile care au participat la aceeași înțelegere, în special în raport cu sfera geografică a participărilor lor respective, nu trebuie să intervină în mod necesar la stabilirea coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară”, ci poate interveni într-un alt stadiu al calculului amenzii, cum ar fi la ajustarea cuantumului de bază în funcție de circumstanțe atenuante și agravante, în temeiul punctelor 28 și 29 din Orientările din 2006 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Gosselin Group/Comisia, C-429/11 P, nepublicată, EU:C:2013:463, punctele 96-100, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctele 104 și 105).

80 Astfel cum a arătat Comisia, asemenea diferențe pot să transpară și prin intermediul valorii vânzărilor reținute pentru calcularea cuantumului de bază al amenzii, întrucât această valoare reflectă, pentru fiecare întreprindere participantă, importanța participării sale la încălcarea în cauză, conform punctului 13 din Orientările din 2006, care permite să se ia ca punct de plecare pentru calcularea amenzilor un cuantum care reflectă importanța economică a încălcării și ponderea întreprinderii în cadrul acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 76).

81 În consecință, întrucât este cert că cuantumul de bază al amenzii aplicate recurentei a fost determinat în funcție de valoarea vânzărilor realizate de recurentă, Tribunalul a putut să stabilească, la punctul 250 din hotărârea atacată, fără a încălca principiul egalității de tratament, la 15 % din această valoare rata coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară”.

82 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentul întemeiat pe faptul că, la punctul 249 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi apreciat în mod eronat gravitatea încălcării în raport cu durata participării recurentei, acesta trebuie, având în vedere constatările cuprinse la punctul 75 din prezenta hotărâre, să fie respins ca inoperant.

83 În orice caz, nu se poate deduce din faptul că Tribunalul a evocat la punctul menționat, printre alte criterii precum cel al naturii încălcării în cauză, durata lungă a acesteia faptul că această instanță a atribuit astfel o importanță excesivă acestui ultim criteriu.

84 În ceea ce privește, în al treilea rând, critica întemeiată pe un viciu de motivare, trebuie amintit că obligația de motivare a hotărârilor, care revine Tribunalului în temeiul articolului 36 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut, și al articolului 81 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, în versiunea sa în vigoare la data hotărârii atacate, îi impune să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul său, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de justificările deciziei luate,

iar Curții să își exercite controlul jurisdicțional (a se vedea în special Hotărârea din 26 septembrie 2013, Alliance One International/Comisia, C-679/11 P, nepublicată, EU:C:2013:606, punctul 98, precum și Hotărârea din 28 ianuarie 2016, Quimitécnica.com și de Mello/Comisia, C-415/14 P, nepublicată, EU:C:2016:58, punctul 56).

85 Astfel cum a statuat deja Curtea, Tribunalul are această obligație în cadrul exercitării competenței sale de fond (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, Comisia/Parker Hannifin Manufacturing și Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punctul 77).

86 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, această obligație de motivare nu impune totuși Tribunalului să realizeze o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate raționamentele formulate de părțile în litigiu. Prin urmare, motivarea poate fi implicită, cu condiția să permită persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care Tribunalul nu le-a admis argumentele, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a-și exercita controlul (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 2 aprilie 2009, Bouygues și Bouygues Télécom/Comisia, C-431/07 P, EU:C:2009:223, punctul 42, precum și Hotărârea din 22 mai 2014, Armando Álvarez/Comisia, C-36/12 P, EU:C:2014:349, punctul 31).

87 În speță, trebuie să se arate că, drept răspuns la argumentele recurentei prin care urmărea reducerea cuantumului amenzii aplicate, Tribunalul s-a pronunțat, pe de o parte, la punctele 245-251 din hotărârea atacată, asupra consecințelor care trebuie deduse din erorile săvârșite de Comisie cu privire la cuantumul amenzii și, pe de altă parte, la punctele 252-259 din această hotărâre, asupra argumentelor adiționale avansate de recurentă în susținerea unei reduceri a amenzii, înainte de a concluziona, exercitându-și competența de fond, la punctul 260 din hotărârea menționată, că trebuia stabilit cuantumul amenzii la o sumă identică cu cea reținută de Comisie în decizia în litigiu. Contrar celor susținute de recurentă, Tribunalul, la punctul 249 din hotărârea atacată, a enumerat factorii pe care i-a luat în considerare pentru a determina coeficienții „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” și a arătat că, în temeiul punctului 23 din Orientările din 2006 și având în vedere intervalul de la 0 % la 30 % prevăzut de acestea, încălcarea în cauză, care se numără printre cele mai grave, justifica aplicarea unei rate de 15 %.

88 Procedând astfel, Tribunalul a expus motivele care l-au determinat să rețină o asemenea rată și, în consecință, să stabilească o amendă în valoarea specificată la punctul 251 din hotărârea atacată.

89 În aceste condiții, argumentul recurentei întemeiat pe un viciu de motivare a hotărârii atacate trebuie să fie respins.

90 În consecință, întrucât niciunul dintre argumentele invocate în susținerea primului aspect al celui de al cincilea motiv nu a fost admis, este necesar să se considere că acest aspect este nefondat.

91 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că trebuie să se înlăture al cincilea motiv ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe durata excesivă a procedurii în fața Tribunalului

Argumentația părților

92 Prin intermediul celui de al șaselea motiv, recurenta invocă o încălcare de către Tribunal a obligației sale de a judeca într-un termen rezonabil cauzele care îi sunt încredințate. Arată că procedura în fața acestuia a debutat la 8 septembrie 2010 și s-a încheiat după mai mult de trei ani, și anume la 16 septembrie 2013, dată la care a fost pronunțată hotărârea atacată. Acest termen ar fi, în lumina jurisprudenței pertinente și având în vedere împrejurările proprii fiecărei cauze, deosebit de lung și excesiv.

93 Comisia consideră că, presupunând chiar că durata procedurii nu a fost rezonabilă, acest motiv nu poate fi primit.

Aprecierea Curții

94 În măsura în care recurenta, prin intermediul celui de al șaselea motiv, solicită, în primul rând, anularea hotărârii atacate din cauza unei durate excesive a procedurii în fața Tribunalului, trebuie arătat că, în lipsa oricărui indiciu potrivit căruia o asemenea durată ar fi avut o influență asupra soluționării litigiului, nerespectarea unui termen de soluționare rezonabil nu poate determina anularea hotărârii atacate. Astfel, în lipsa unei influențe asupra soluționării litigiului a nerespectării unui termen de soluționare rezonabil, anularea hotărârii atacate nu ar remedia încălcarea de către Tribunal a principiului protecției jurisdicționale efective (Hotărârea din 26 noiembrie 2013, Gascogne Sack Deutschland/Comisia, C-40/12 P, EU:C:2013:768, punctele 81 și 82, Hotărârea din 26 noiembrie 2013, Kendrion/Comisia, C-50/12 P, EU:C:2013:771, punctele 82 și 83, precum și Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 64).

95 În speță, recurenta nu a furnizat Curții niciun indiciu de natură să evidențieze faptul că o durată excesivă a procedurii în fața Tribunalului a putut avea o influență asupra soluționării litigiului cu care acesta a fost sesizat.

96 În consecință, al șaselea motiv invocat în susținerea recursului nu poate determina anularea hotărârii atacate în ansamblul său.

97 În măsura în care recurenta solicită, prin intermediul celui de al șaselea motiv, în al doilea rând și în subsidiar, o reducere a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată, trebuie amintit că o încălcare săvârșită de o instanță a Uniunii a obligației sale, rezultată din articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, de a judeca într-un termen rezonabil cauzele cu care este sesizată trebuie să fie sancționată printr-o acțiune în despăgubire introdusă la Tribunal, o asemenea acțiune constituind un remediu efectiv. Astfel, o cerere prin care se solicită repararea prejudiciului cauzat de nerespectarea de către Tribunal a unui termen rezonabil de judecare nu poate fi introdusă direct la Curte în cadrul unui recurs, ci trebuie introdusă chiar la Tribunal (Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 66, Hotărârea din 9 octombrie 2014, ICF/Comisia, C-467/13 P, nepublicată, EU:C:2014:2274, punctul 57, precum și Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 55).

98 Tribunalul, având competență în temeiul articolului 256 alineatul (1) TFUE și sesizat fiind cu o cerere de despăgubiri, are obligația de a se pronunța asupra unei astfel de cereri statuând într-un complet diferit de cel care a trebuit să soluționeze litigiul care a determinat procedura a cărei durată este criticată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 67, Hotărârea din 9 octombrie 2014, ICF/Comisia, C-467/13 P, nepublicată, EU:C:2014:2274, punctul 58, precum și Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 56).

99 În aceste condiții, întrucât este evident, fără a fi necesar ca părțile să prezinte elemente suplimentare în această privință, că Tribunalul și-a încălcat în mod suficient de grav obligația de a se pronunța în cauză într-un termen rezonabil, Curtea poate stabili acest fapt (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 octombrie 2014, ICF/Comisia, C-467/13 P, nepublicată, EU:C:2014:2274, punctul 59, precum și Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 57).

100 Cu toate acestea, în speță, având în vedere în special natura și gradul de complexitate a cauzei în discuție, precum și numărul de acțiuni introduse împotriva deciziei în litigiu, nu reiese că durata procedurii în fața Tribunalului, de aproximativ trei ani, a fost vădit disproporționată.

101 Din considerațiile care precedă rezultă că al șaselea motiv trebuie să fie respins.

102 Întrucât niciunul dintre motivele invocate de recurentă nu a fost primit, este necesar să se respingă recursul în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

103 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

104 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât recurenta a căzut în pretenții, iar Comisia a solicitat obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentului recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături